

28

I/2020

МУЗИКОЛОГИЈА
USICOLOGY

Руско-српске
културне везе
у огледалу
музике

Russian-Serbian
Cultural Relations
Reflected
in Music

Гост уредник ВЕСНА САРА ПЕНО
Guest Editor VESNA SARA PENO

Часопис **МУЗИКОЛОШКОГ ИНСТИТУТА САНУ**
Journal of **THE INSTITUTE OF MUSICOLOGY SASA**

МУЗИКОЛОГИЈА
Часопис Музиколошког института САНУ
MUSICOLOGY
Journal of the Institute of Musicology SASA

~
28 (I/2020)
~

ГЛАВНИ И ОДГОВОРНИ УРЕДНИК / EDITOR-IN-CHIEF
Александар Васић / Aleksandar Vasić

РЕДАКЦИЈА / EDITORIAL BOARD
Ивана Васић, Јелена Јовановић, Данка Лајић Михајловић, Ивана Медић, Биљана Милановић,
Весна Пено, Катарина Томашевић /
Ivana Vesić, Jelena Jovanović, Danka Lajić Mihajlović, Ivana Medić, Biljana Milanović, Vesna Peno,
Katarina Tomašević

СЕКРЕТАР РЕДАКЦИЈЕ / EDITORIAL ASSISTANT
Милош Браловић / Miloš Bralović

МЕЂУНАРОДНИ УРЕЂИВАЧКИ САВЕТ / INTERNATIONAL EDITORIAL COUNCIL
Светислав Божић (САНУ), Џим Семсон (Лондон), Алберт ван дер Схоут (Амстердам), Јармила
Габријелова (Праг), Разија Султанова (Лондон), Денис Колинс (Квинсленд), Сванибор Петан
(Љубљана), Здравко Блажековић (Њујорк), Дејв Вилсон (Велингтон), Данијела Ш. Берд (Кардиф) /
Svetislav Božić (SASA), Jim Samson (London), Albert van der Schoot (Amsterdam),
Jarmila Gabrijelova (Prague), Razia Sultanova (London), Denis Collins (Queensland), Svanibor Pettan
(Ljubljana), Zdravko Blažeković (New York), Dave Wilson (Wellington), Danijela Š. Beard (Cardiff)

Музикологија је рецензирани научни часопис у издању Музиколошког института САНУ. Посвећен је проучавању музике као естетског, културног, историјског и друштвеног феномена и примарно усмерен на музиколошка и етномузиколошка истраживања. Редакција такође прихвата интердисциплинарне радове у чијем је фокусу музика. Часопис излази два пута годишње. Упутства за ауторе се могу преузети овде: <http://www.doiserbia.nb.rs/journal.aspx?issn=1450-9814&pg=instructionsforauthors>

Musicology is a peer-reviewed journal published by the Institute of Musicology SASA (Belgrade). It is dedicated to the research of music as an aesthetic, cultural, historical and social phenomenon and primarily focused on musicological and ethnomusicological research. Editorial board also welcomes music-centred interdisciplinary research. The journal is published semiannually. Instructions for authors can be found on the following address: <http://www.doiserbia.nb.rs/journal.aspx?issn=1450-9814&pg=instructionsforauthors>

ISSN 1450-9814
eISSN 2406-0976
UDK 78(05)

БЕОГРАД 2020.
BELGRADE 2020

Одрицање од одговорности / Disclaimer

Садржај објављених текстова одражава искључиво ставове њихових аутора. Уредник и редакција не носе одговорност за тачност изнетих података. Електронске адресе и линкови тачни су у тренутку објављивања ове свеске. Уредник и редакција не одговарају за трајност, тачност и прикладност линкованог садржаја. /

The content of published articles reflects only the individual authors' opinions, and not those of the editor and the editorial board. Responsibility for the information and views expressed in the articles therein lies entirely with the author(s). Electronic addresses and links are correct at the moment of the publication of this volume. The editor and the editorial board are not responsible for the persistence or accuracy of urls for external or third-party websites referred, and do not guarantee that any content on such websites is, or will remain, accurate and appropriate.

ПРЕВОДИОЦИ / TRANSLATORS

Ивана Медић, Марија Голубовић, Милош Браловић, Александар Васић / Ivana Medić, Marija Golubović, Miloš Bralović, Aleksandar Vasić

ЛЕКТОР ЗА ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК / ENGLISH-LANGUAGE EDITING

Ивана Медић / Ivana Medić

ЛЕКТОРИ ЗА СРПСКИ ЈЕЗИК / SERBIAN-LANGUAGE EDITING

Мирјана Нешић, Александар Васић / Mirjana Nešić, Aleksandar Vasić

КОРЕКТУРА / PROOFREADING

Милош Браловић / Miloš Bralović

ДИЗАЈН И ТЕХНИЧКА ОБРАДА / DESIGN & PREPRESS

Студио Omnibooks, Београд / Studio Omnibooks, Belgrade

ШТАМПА / PRINTED BY

Скрипта Интернационал, Београд / Scripta Internacional, Belgrade

Часопис је индексиран на <http://doiserbia.nb.rs/>, <http://www.komunikacija.org.rs> и у међународној бази ProQuest. /

The journal is indexed in <http://doiserbia.nb.rs/>, <http://www.komunikacija.org.rs> and in the international database ProQuest.

Издавање ове публикације подржало је Министарство просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије /

The publication of this volume was supported by the Ministry of Education, Science and Technological Development of the Republic of Serbia

САДРЖАЈ / CONTENTS

РЕЧ УРЕДНИКА / EDITOR'S FOREWORD

11–14

ТЕМА БРОЈА / THE MAIN THEME
РУСКО-СРПСКЕ КУЛТУРНЕ ВЕЗЕ У ОГЛЕДАЛУ
МУЗИКЕ / RUSSIAN-SERBIAN CULTURAL RELATIONS
REFLECTED IN MUSIC

Госћи уредник **ВЕСНА САРА ПЕНО** / Guest Editor **VESNA SARA PENO**

Vesna Sara Peno

HOW MUCH WE DO (NOT) KNOW ABOUT RUSSIAN-SERBIAN
CHANTING CONNECTIONS

Vesna Sara Peno

КОЛИКО (НЕ) ЗНАМО О РУСКО-СРПСКИМ ПОЈАЧКИМ ВЕЗАМА
17–32

Tatjana Subotin-Golubović

A RUSSIAN TRIODON STICHERARION FROM THE LATE 12TH CENTURY
– MS HILANDAR 307

Татјана Субојин-Голубовић

РУСКИ ТРИОДНИ СТИХИРАР С КРАЈА XII ВЕКА
– РУКОПИС ХИЛАНДАР 307

33–46

Natal'ia Viktorovna Mosiagina

CHANTS IN HONOUR OF THE GREAT MARTYR PRINCE LAZAR OF SERBIA
IN THE OLD RUSSIAN NOTATED MANUSCRIPTS

Наталья Викторовна Мосягина

ПЕСНОПЕНИЯ В ЧЕСТЬ ВЕЛИКОМУЧЕНИКА КНЯЗЯ ЛАЗАРЯ СЕРЬСКОГО В
ДРЕВНЕРУССКИХ НОТИРОВАННЫХ РУКОПИСЯХ

47–60

Natal'ia Vasil'evna Ramazanova

SERVICES TO RUSSIAN AND SERBIAN SAINTS IN THE CONTEXT OF THE
ANNUAL CIRCLE OF CHURCH SINGING OF THE 16TH–17TH CENTURIES

Наталья Васильевна Рамазанова

СЛУЖБЫ РУССКИМ И СЕРБСКИМ СВЯТЫМ В КОНТЕКСТЕ ГОДОВОГО
КРУГА ЦЕРКОВНОГО ПЕНИЯ XVI–XVII ВЕКОВ

61–77

Vladimir Simić

POLITICS, ORTHODOXY AND ARTS: SERBIAN-RUSSIAN CULTURAL
RELATIONS IN THE 18TH CENTURY

Владимир Симић

ПОЛИТИКА, ПРАВОСЛАВЉЕ И УМЕТНОСТ: СРПСКО-РУСКЕ КУЛТУРНЕ ВЕЗЕ
У XVIII ВЕКУ

79–98

Jelena Mežinski Milovanović

A CONTRIBUTION TO RESEARCHING RUSSIAN-SERBIAN CONNECTIONS
IN SACRAL AND COURT PAINTING AND ARCHITECTURE THROUGH THE
OPERA OF RUSSIAN EMIGRANTS IN SERBIA BETWEEN THE WORLD WARS:

EXAMPLES OF ADOPTING RUSSIAN MODELS

Јелена Межински Миловановић

ПРИЛОГ ИСТРАЖИВАЊУ РУСКО-СРПСКИХ ВЕЗА У ЦРКВЕНОМ И
ДВОРСКОМ СЛИКАРСТВУ И ГРАДИТЕЉСТВУ КРОЗ ОПУСЕ РУСКИХ
ЕМИГРАНАТА У СРБИЈИ ИЗМЕЂУ ДВА СВЕТСКА РАТА: ПРИМЕРИ
ПРЕУЗИМАЊА РУСКИХ МОДЕЛА

99–124

Marija Golubović

„A RUSSIAN CHOIR THAT RUSSIA HAD NEVER HEARD BEFORE“:
THE DON COSSAK CHOIR SERGE JAROFF ON THE CONCERT STAGE IN THE
INTERWAR BELGRADE

Марија Голубовић

„РУСКИ ХОР КОЈИ РУСИЈА НИЈЕ ЧУЛА“:

ХОР ДОНСКИХ КОЗАКА СЕРГЕЈА ЖАРОВА НА КОНЦЕРТНОЈ СЦЕНИ
МЕЂУРАТНОГ БЕОГРАДА

125–145

VARIA

Žarko Cvejić

WILLIAM BYRD AND THE LIMITS OF FORMAL MUSIC ANALYSIS

Жарко Цвејић

ВИЛИЈАМ БЕРД И ГРАНИЦЕ ФОРМАЛНЕ МУЗИЧКЕ АНАЛИЗЕ

149–158

Senka Belić

ON THE CONNECTION OF MUSICAL RHETORICAL STRATEGIES AND
MARIAN TOPIC/TOPOS IN RENAISSANCE MOTETS

Сенка Белић

О ВЕЗИ МУЗИЧКО РЕТОРИЧКИХ СТРАТЕГИЈА И МАРИЈАНСКОГ ТОПОСА У
РЕНЕСАНСНИМ МОТЕТИМА

159–171

Ewa Schreiber

„TOTE ABER LEBEN LÄNGER“.

THE SECOND VIENNESE SCHOOL AND ITS PLACE IN THE REFLECTIONS OF
SELECTED COMPOSERS FROM THE SECOND HALF OF THE 20TH CENTURY
(HARVEY, LIGETI, LUTOSŁAWSKI, LACHENMANN)

Ева Шрајбер

„TOTE ABER LEBEN LÄNGER“.

ДРУГА БЕЧКА ШКОЛА И ЊЕНО МЕСТО У ПРОМИШЉАЊИМА ОДАБРАНИХ
КОМПОЗИТОРА ДРУГЕ ПОЛОВИНЕ XX ВЕКА (ХАРВИ, ЛИГЕТИ,
ЛУТОСЛАВСКИ, ЛАХЕНМАН)

173–204

Dragan Latinčić

CENTRAL ROTATION OF REGULAR (AND IRREGULAR) MUSICAL POLIGONS

Драган Лајинчић

ЦЕНТРАЛНА РОТАЦИЈА ПРАВИЛНИХ (И НЕПРАВИЛНИХ) МУЗИЧКИХ
ПОЛИГОНА

205–234

Maja Radivojević

VLACH VOCAL TRADITIONAL MUSIC FROM THE REGION OF HOMOLJE IN
THE LEGACY OF OLIVERA MLADENOVIĆ

Маја Рагивојевић

ТРАДИЦИОНАЛНА ВОКАЛНА МУЗИКА ВЛАХА У ХОМОЉУ У
ЗАОСТАВШТИНИ ОЛИВЕРЕ МЛАДЕНОВИЋ
235–256

**НАУЧНА КРИТИКА И ПОЛЕМИКА
/ SCIENTIFIC REVIEWS AND POLEMICS**

Соња Цвејковић

ИВАНА ВЕСИЋ, ВЕСНА ПЕНО, ИЗМЕЂУ УМЕТНОСТИ И ЖИВОТА.
О ДЕЛАТНОСТИ УДРУЖЕЊА МУЗИЧАРА У КРАЉЕВИНИ СХС/
ЈУГОСЛАВИЈИ. БЕОГРАД, МУЗИКОЛОШКИ ИНСТИТУТ САНУ, 2017.
ISBN: 978-86-80639-35-2
259–261

Весна Сара Пено

ИВАНА ВЕСИЋ, КОНСТРУИСАЊЕ СРПСКЕ МУЗИЧКЕ ТРАДИЦИЈЕ У
ПЕРИОДУ ИЗМЕЂУ ДВА СВЕТСКА РАТА, БЕОГРАД, МУЗИКОЛОШКИ
ИНСТИТУТ САНУ, 2018.
ISBN 978-86-80639-36-9
263–269

Мирјана Закић

ДАНКА ЛАЈИЋ МИХАЈЛОВИЋ И ЈЕЛЕНА ЈОВАНОВИЋ (УР.), КОСОВО И
МЕТОХИЈА: МУЗИЧКА СЛИКА МУЛТИКУЛТУРАЛНОСТИ 50-ИХ И 60-ИХ
ГОДИНА XX ВЕКА, БЕОГРАД, МУЗИКОЛОШКИ ИНСТИТУТ САНУ, 2018. /
DANKA LAJIĆ MIHAJLOVIĆ AND JELENA JOVANOVIĆ (EDS.), KOSOVO AND
METONIJA: A MUSICAL IMAGE OF MULTICULTURALISM IN THE 1950S AND
1960S, BELGRADE, INSTITUTE OF MUSICOLOGY SASA, 2018.
ISBN 978-86-80639-47-5
271–275

Сања Ранковић

МАРИЈА ДУМНИЋ ВИЛОТИЈЕВИЋ, ЗВУЦИ НОСТАЛГИЈЕ: ИСТОРИЈА
СТАРОГРАДСКЕ МУЗИКЕ У СРБИЈИ, БЕОГРАД, ЧИГОЈА ШТАМПА,
МУЗИКОЛОШКИ ИНСТИТУТ САНУ, 2019.
ISBN 978-86-531-0502-0
277–280

Ivan Moody

POLINA TAMBAKAKI, PANOS VLAGOPOULOS, KATERINA LEVIDOU
AND RODERICK BEATON (EDS.), MUSIC, LANGUAGE AND IDENTITY IN
GREECE. DEFINING A NATIONAL ART MUSIC IN THE NINETEENTH AND
TWENTIETH CENTURIES, LONDON AND NEW YORK, ROUTLEDGE, 2020,
ISBN 978-1-138-28002-1
281–283

IN MEMORIAM

Бојана Радовановић

БЕСНА МИКИЋ (БЕОГРАД, 30. МАЈ 1967 – БЕОГРАД, 30. ОКТОБАР 2019)
287–290

МАРИЈА ДУМНИЋ ВИЛОТИЈЕВИЋ

ЗВУЦИ НОСТАЛГИЈЕ:

ИСТОРИЈА СТАРОГРАДСКЕ МУЗИКЕ У СРБИЈИ

Београд: Чигоја штампа, Музиколошки институт САНУ, 2019.

ISBN 978-86-531-0502-0

Научна делатност Марије Думнић Вилотијевић последњих година обележена је преданим радом на расветљавању урбаних музичких традиција, о чему сведочи и студија *Звуци носталгије: историја староградске музике у Србији*, у којој је први пут у српској етномузикологији целовито представљена ова комплексна тема. Исписујући странице текста о назначеном феномену, она је водила неколико паралелних наратива који се односе на етнографију различитих појава као што су популарна музика и култура у Србији пре Другог светског рата, репертоар староградске музике, дискографска делатност, радио као медиј и простори у оквиру којих се „конзумира“ староградска музика.

У самом *Уводу* Думнић Вилотијевић вешто припрема читаоце за разумевање саме студије кроз поставку основних термиолошких и методолошких упоришта рада. Успостављање термиолошког апарата условљено је различитим поимањем назива „народна музика“ у оквиру уметничког, извођачког, конзументског и истраживачког дискурса, као и у одређеним друштвеним групацијама и историјским раздобљима. Ауторка полемиче о вредносним ставовима који се јављају при разматрању сеоске и градске музике у којима се прва оцењује као „добра“, а друга као „лоша“. У складу с тим је и чињеница да у оквиру домаћег етномузиколошког дискурса доминира бављење културним наслеђем руралних подручја што додатно издваја ову студију као интригантан текст који, супротно досадашњој пракси, актуелизује музику у урбаним срединама.

Испитивање староградске музике, које је вршено за потребе овог рада, реализовано је праћењем и звучним документовањем популарне музике која се данас изводи, као и сагледавањем њеног „живота“ пре Другог светског рата кроз увиде у разнолику архивску грађу (као што су носачи звука, нотна издања и часописи, дискографска делатност, медијски садржаји). Теренски рад који је спроведен од 2010. до 2016. године подразумевао је учесничко посматрање живих извођења у Скадарлији, опсервацију концерта Звонка Богдана и интервјуисање еминентних интерпретатора староградске музике. Овакво вођење истраживачког процеса условило је научни оквир који представља комбинацију историографског приступа, према Кеј Кауфман Шелемеј (Kay Kaufman-Shelemay), и урбане етномузикологије која почива на делатности Аделаиде Рејес (Adelaida Reyes).

У уводном сегменту студије образложен је дискурс носталгије који је кључ за разумевање староградске музике јер је повезује са градском праксом карактеристичном за период пре Другог светског рата. Теоријски приступ у схватању носталгије ослања се на рад слависте Светлане Бојм (Svetlana Boym), уз уважавање релевантних студија Тодора Куљића, Митје Великоње, Микија Валија (Micke

Vallee), Сајмона Ренолдса (Simon Reynolds). Умрежавањем музике и носталгије запажа се како је после Другог светског рата предратна градска музика „презачена“ у староградску и историзовану, чиме је демистификована „старина“ овог жанра која је продукт „индустрије ностагије“.

Један од централних делова књиге представља поглавље *Насијанак градске народне музике*, које се садржајно састоји из два међузависна наратива. У првом се образлаже појава ране популарне музике која је подразумевала комбинацију поједностављене западноевропске романтичарске традиције с фолклорним елементима одређене етничке групе. На тај начин су настале француска шансона, немачки шлагер, италијанска канцона и руска романса, које су имале изузетан утицај на популарну музику у Србији. Како би контекстуализовала градску народну музику у Србији, Марија Думнић Вилотијевић се осврнула на сродне праксе у другим европским и балканским срединама чиме је поставила шири оквир за касније разумевање сложених процеса у развоју овог жанра на домаћем подручју. Након овако обухватног приказа урбаних музичких појава у Европи, пунктиране су градске праксе на територији Хрватске, Босне и Херцеговине, Црне Горе, Македоније и Словеније.

Други део првог поглавља посвећен је сагледавању градске народне музике у Србији кроз успостављање дијахронијског приказа етномузиколошких истраживања на подручју Косова и Метохије, Санцака, Враћа, Мачве, Војводине и Београда. Овај преглед рађен је на основу литературе и доноси синтетичко излагање различитих истраживачких и научних приступа у прикупљању и експликацији грађе, као и потцртавање најзначајнијих музичко-поетских и интерпретативних карактеристика жанра у појединим срединама. Кроз издвајање регионалних специфичности градског певања јасно је указано на постојање различитих извођачких стилова који се ишчитавају и на пољу самих музичких и поетских текстова. У том смислу, запажа се сродност коју показују поједине урбане традиције базиране на јаким источњачким или западним утицајима исказаним у концептима „алатурка“ и „алафранга“. Међутим, остају недовољно расветљене народне музичке праксе везане за градове на подручју централне и источне Србије које вероватно нису узете у разматрање с недовољности података у публикованој стручној литератури.

У оквиру другог поглавља (*Српска народна музика од 1900. до 1941. године*), ауторка пружа целовиту слику о музици која је била део свакодневице српског грађанског друштва у првој половини 20. века. У назначеном сегменту се први пут у српској етномузикологији посвећује адекватна пажња извођачком контексту и репертоару ове праксе. Иако корени испитиваног жанра сежу у 19. и једним делом у 18. век, темпорални оквир који је издвојен на најбољи начин омогућава успостављање валидне референце, као периода који представља његово „златно доба“.

Географско одређење теме овог етномузиколошког рада Марија Думнић Вилотијевић оправдава позицијом Београда као места у коме делују еминентна музичка имена током прве четири деценије 20. века и простора на коме се укрштају различити културни утицаји. Детаљно описивање извођачких контекста кафанског и салонског музицирања, као и радијског емитовања градске народне

МАРИЈА ДУМНИЋ ВИЛОТИЈЕВИЋ
ЗВУЦИ НОСТАЛГИЈЕ

музике, ауторка је спровела увидима у архивску документацију из фондова Историјског архива Београда и Архива Југославије, те богату мемоарску грађу. Поред тога, извршена је анализа збирки песама и штампаних музикалија, сачуваних каталога грамофонских плоча, програма Радио Београда до 1941. године, као и доступних теренских снимака Естер Џонсон Гарлингхаус (Esther C. Jonnson Garlinghouse).

Будући да се конзумирање популарне музике током међуратног периода одвијало у приватним, а посебно јавним просторима, извршена је анализа контекста кафанског и радијског музицирања. Градска народна музика је имала значајну улогу у стварању идентитета простора у којима је интерпретирана тако да се у оквиру овог дела текста налази попис кафана и хотела, као и ондашњих значајних извођача. На први поглед, овако широк списак локала и музичара може деловати преобимно за сам текст, али је његово бележење од великог значаја за исписивње музичке етнографије „старог“ Београда.

Поред кафана, значајну улогу у популарисању, стандардизацији и развоју градске народне музике имао је и радио као медиј. У том смислу, наратив о историји Радио Београда од оснивања 1929. године до Другог светског рата указује на његову важну позицију у успостављању релације између слушалаца, музичара и музичке индустрије, као и на широко схватање појма народне музике. Први пут се у овој монографији помињу називи емисија у којима је презентована градска народна музика и улога музичких уредника у креирању програма. Међутим, радио није био само пуки преносник музике већ институција у којој је градска народна музика обликована и професионализована кроз оснивање Народног радио-оркестра и Тамбурашког радио-оркестра. Поред тога, значајан је допринос појединца који су попут Михајла Вукдраговића утицали на регулацију репертоара, извођачких састава и начина интерпретације народне музике. Посебно су занимљиви подаци о начину рада с младим певачима који су у оквиру Радио Београда подучавани квалитетној интерпретацији, што указује на стварање специфичне вокалне естетике која се данас често дефинише као „радијска певачка школа“.

Последњи сегмент поглавља посвећен је комплексном питању репертоара, будући да се ради о жанру који обухвата материјал из домена уметничког, популарног и народног музичког израза. На основу тога се види да широко схватање „градске народне музике“ исходи из праксе која је обухватала анонимне ствараоце, као и ауторску музику за коју су често везани текстови песника чији се опус сматра делом српске књижевне уметности.

Треће поглавље (*Староградска музика као жанр њојулрне народне музике*), посвећено је динамичности жанра која води порекло из континуираног извођења које је допринело да градска народна музика буде презначена у староградску музику. Ауторка жанр староградске музике смешта у контекст делатности композитора Жарка Петровића који га је профилисао у загребачком „Југотону“ 1971. године едицијом плоча „Староградски бисери“ и касније нотним издањима у издавачкој кући „Нота“ из Књажевца.

Важно питање покренуто у студији Марије Думнић Вилотијевић, представља испитивање савремених начина презентације староградске музике које је реали-

зовано повезивањем процеса музицирања са драмском уметношћу уз примену модела Ричарда Шекнера (Richard Schechner) у коме је перформанс посматран као временско-просторна секвенца. У духу савремених етномузиколошких истраживања, испитана је интерактивност и материјализација самог извођења кроз приказивање актуелног контекста везаног за кафанско и концертно музицирање. Овакав одабир контекста произилази из теоријског оквира Томаса Турина (Thomas Turino) и Пјера Бурдијеа (Pierre Bourdieu) који назначавaju два типа музичке интерпретације у реалном времену: „учесничко извођење“ и „приказно извођење“. У том смислу, изабране су две студије случаја које представљају адекватне репрезентанте, при чему је прва наступ реномираног оркестра „Тамбурица 5“ у кафани „Два јелена“, а друга концертно представљање популарног вокалног интерпретатора Звонка Богдана у Центру „Сава“ уз пратњу Великог тамбурашког оркестра. У фокусу аналитичког процеса обе конситуације налази се не само репертоар већ и распоред нумера у времену, динамизација наступа, као и комуникциони процеси који се одвијају на различитим пољима.

Након бављења контекстима музичких перформанса, ауторка је дефинисала староградску музику као „дискурзивни конструкт јер по параметрима стварања/ извођења у граду, у Скадарлији, у кафани, поред тога и идентификованог ауторства, то може бити било која песма из подједнако магловитих мегакатегорија народне и популарне музике на српском (и хрватском, македонском...) језику, а која је прошла кроз процес патинизације“ (275). Јасна артикулација жанра довела је до одабира типских примера и експликације њихове музичке анализе засноване на проучавању поетских и музичких параметара.

У *Закључку* књиге налазе се реминисценција на претходна поглавља и предвиђања даљег развоја староградске музике, за коју Марија Думнић Вилотијевић тврди да ће остати „виталан музички жанр“ у оквиру урбаног простора.

Књига *Звуци носћалије: историја староградске музике у Србији* опремљена је пописом дискографије староградске музике и индексом који је специфичан јер, поред уобичајених података, обухвата и називе кафана које су биле важне за градску народну музику пре Другог светског рата и староградску музику данас. Она представља оригиналан научни рад који први пут у српској етномузикологији методолошки утемељено исписује историју староградске музике. Поред синтетисања свих релевантних података и интердисциплинарног приступа, Марија Думнић Вилотијевић смело дефинише овај жанр и износи нове, до сада мање познате информације. Високоинформативни текст писан је питким и профињеним језиком са слојевитим наративима и вешто умреженим сазнањима, због чега је приступачан како стручној, тако и широј публици.

Сања Ранковић

CIP - Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

78

МУЗИКОЛОГИЈА : часопис Музиколошког
института САНУ = Musicology : journal of the Insti-
tute of Musicology SASA / главни и одговорни
уредник = editor-in-chief Александар Васић. - 2001,
бр. 1- . - Београд : Музиколошки институт САНУ,
2001- (Београд : Скрипта Интернационал). - 25 cm

Полугодишње. - Текст на срп. и више светских
језика. - Друго издање на другом медијуму:
Музикологија (Online) = ISSN 2406-0976
ISSN 1450-9814 = Музикологија
COBISS.SR-ID 173918727
